

ZGODNJA DANICA.

Katoliški cerkveni list.

N°. 51.

V četrtek 18. grudnia.

1851.

Naročevanje

na peti tečaj slovenskiga katoliškiga časopisa

ZGODNJE DANICE.

Z novim létam 1852 prične „Zgodnja Danica“ svoj peti tečaj. V tem duhu in namenu, kakor dosihmal, želi ona Slavce sploh in Slovence posebej ter vse obiskovati, kateri se za njo menijo. Torej se „Danica“ dosedanjim bravcam in nebravcam in tudi svojim šenepoznavcam spodobno priporoči.

List vérniga obséga je vérnim Slovincem potrebin, in bo édalje bolj potrebin. Svetne vednosti se današnje dni vedno bolj razširjajo, od vsih strani se sliši glas za šole, de bi se ljudstvo obdelalo, omikalo, zobrazilo. Mnogi listi in éasniki se ponujajo obéinstvu, de naj bi se po njih kej učilo ali iz njih vedrilo. To je vse prav in dobro, ako se le pod pot ne zavozi; vender svetnih zobrazil namen in konec je le bolj casna sreča in telésni blagor. Obdelovanje uma za éasnost mora pa neprehaba spremljeno biti z obdelovanjem uma in serca za učenost, to je, za sv. vero in življenje po sv. veri. Ako je uno, tega pa ne, ima élovek posvetno učenost in modrost, ali nebeške modrosti nima. Taki ljudje so pa nesrečni in druge nesrečne delajo. Ée je élovek bolj učen, več hudiga stori, ako se na hudo zverže. Torej pravi sv. pismo, de je posvetna modrost pred Bogam nespamet (1. Kor. 3, 19). In zopet: „Modri so, de hudo delajo; dobro storiti pa ne vedó“ (Jerem. 4, 22), ker so se le posvetnih vednost učili.

K temu silno potrebnimu olikanju uma in serca za vero in lepo življenje se bo „Danica“ tudi prihodnje leto po svoji zmožnosti prizadevala. Njen obseg bo vse, kar k temu namenu kej pripomore. Pri mladosti, zlasti v vsakdanji in nedeljski šoli in pri otročjih spraševanjih, se da se kej opraviti, pri odraslih že težej. Torej bo „Danica“ tudi posihmal gledala, pogosto tacih spiskov bravcam podajati, kateri so ko zgledi k mladostnim naukam primerni, mladost podučiti, razveseliti in k dobri mu spodbuditi. Iz spretne roke bodo nasledovale vsakimu katoličanu mikavne zadeve katoliške vere po svetu, in, kar je Slovincem posebno imenitno, upamo, de homo pogosto naravnost iz srede Afrike dobivali novice od misjonarjev, s kterimi smo v zavezi, in ki jih bo „Danica“ najpervo oznanovala. kakor je že dozdej enkrat bilo.

Poslednjié se „Danica“ zahvali vsim svojim prijatlam in pomočnikom, in prosi tudi zanaprej prijatle vere in vérniga napredka po Slovenskim in drugod, ji posiljati v kterim koli jeziku in narečju v naš bogoljubni namen zadevajočih spisov in dopisov. S sklenjenimi močmi se veliko stori.

Naročilnina je: Brez pošiljanja:

za celo leto 2 gold.

za pol leta 1 gold.

S pošiljanjem po postí:

za celo leto 2 gold. 40 kr.

za pol leta 1 gold. 20 kr.

Kako so Jezuiti mladost odreja val.

(Dalje.)

Vae vodila, na kterih je odreja mladosti zastavljena, in ktere je začetnik jezuitskiga reda naslednikom

zapustil. so dobro spremišljene in globoko modre. Ignaci ni gledal le samo um otrok obdelati, ker to bi bilo obstransko, temué njegova skerbljivost je težéla tudi na serce in voljo. Celi élovek z vsimi svojimi močmi in zmožnostmi se mora obdelati in olikati; kdor bi pa

eno zmožnost v škodo družih nad druge vzdignil, bi odreja skazil, ter bi bila škodljiva, ker bi ne bila soglasna. Zlepšanje pravnih (serčnih ali voljnih) zmožnosti je bilo s. Ignaciju ravno tako imenitno, kakor umskih moči, in po besedi Gospodovi: Le eno je potrebno, v nekim pomenu še imenitniši. Njegovo prizadevanje je tedaj posebno na to teželo, otroško in mladensko serce čednosti odpreti, njih vest čujočo ohraniti, čutilo za čednost vneti in jih nar. vikši čistosti v obnašanju navaditi. Otroškova prva čednost je pokoršina. V njih zastavah (statutih) je rečeno: Mlade kipeče glave v vojnicah strahu in reda ohraniti, so plačila in boječnost osramotenja mnogo tečniši pomočki od telesnih kaznovanj; ako se pa vender mora telesno kaznovati, se je treba skerbno varovati vse prenašljivosti, po kateri dobi pravica videz sile. Voljni pomočki se morajo vselej poprej poskušati, prejden nastopi strahovanje. Poducenja, opominovanja, kratke očitavanja so pomočki, katerim se še nepopačena mladost malokrat upre, — ne pa zmerjanja in psovanja. — Nobena reč ne perpravi tudi nar. boljšiga učenika tako hitro ob veljavo, in njegove gorečnosti v sum, kakor tudi le videz, da je katerimu pred drugim enostransko bolj naklonjen. Njegova dolžnost je tedaj, se enako goreče za napredovanje vsih učencev pečati, gorečnosti nobenimu z merzloti do njega ne slabiti, občuta nikogar zmed njih preziraje ne dražiti. — Z ojštrim strahovanjem se da mladost sicer k zunanjemu podverženju permorati; le samo z vero in čednostjo pa se opravi, da se mladost zadovoljna vdá. Naj vikši skerblijivost jezuitov je bila tedaj vedno v to obrnjena, bolj zgodaj ko je moč, v té mlade se sprejemne in mehke serca zvelicavne nauke sv. vere globokejši ko je mogoče zasadi. Temu nar. imenitnišimu vsih namenov in koncev je vse drugo bilo podverženo. Vse učenje je bilo z vernostnimi mislimi prepreženo; kjer koli je bilo pri učenju družih vednost priložna, se je v vero in lepo obnašanje zakernilo, in je tedaj mladost s svetnimi učenostmi ob enim neprenehama tudi v vednosti zvelicavanja napredovala. Postave reda so vsakimu učeniku zapovedale, učence pred vsem drugim z globokim božjim strahom navdajati, torej svoje učenje vselej z Bogom, tedaj z molitevjo, začeti in z molitevjo končati; pobožnost mladencev vedno bolj vnemati, in vse učence jasno po njih razumnosti vmerjeno vse resnice in zapovedi vere učiti. Sv. Ignaci je vero podstavo odreja storil, ker ga je skušnja učila, da, kjer se veliki véni spodbudki k čednosti zanemarijo, so ljudje s slehernim družbinskim obhodam le še slabši, in da se je te nevarnosti še posebno pri mladosti bati, ktera, brez skušnje, se lože v svoje kipeče hude nagnjenja potopi, in potlej vselej iše še druge v enako nesrečo pripraviti, da bi svoje zmote s ptujim zgledam zagovarjala. Vse te in take izverstne vodila so v bukvah Ratio studiorum obširno popisane. Zapovedano je učenikam, učenske zmožnosti na tanko spoznavati, poganjajoče hudo poželenje z vednim opravičam slabiti, mlade serca k blazimu poskušanju za dobro vnemati, maloserčne in boječljive s serčnostjo navdajati, pa tudi prederzni prevzetnosti in samolastni domišli krepko nasproivati. Vse v šoli navadne počastila se morajo brez vsaciga družiga ozira zgolj zaslužanju dajati, če bi bile tudi male ali celo otročarske; ker za otroke in dečke ima mala reč ravno tisto ceno, kakoršno velika za velike. Ako bi se otroku dalo na zbiranje med podobico in slavnim redam, bi svesto le-tega pustil in po uni segel. V vsaki ločini so bile šole zopet v razrede razdeljene, kateri so se v učenih izdelavah in družih šolskih rečeh med seboj poskušali in takorekoč eden družiga na boj klicali. Vsako leto so bile slavno darila z mnogimi slo-

vesnostmi razdeljene. Mladostna častizeljnost, ki je bila pa vedno v pravnih vojnicah deržana, je bila po takim na pravo pot napeljana, in učenje z mikanjem plačila oslajeno. Ako je tudi reč in prav: „Dobro se uči ljubiti in storiti zavoljo tega samo, ker je dobro,“ ako tudi deljenje slovesnih daril kako senčno plat ima, se vender ne more tajiti, da se s tem mladostna častizeljnost na pravo pot obrača, da se učenje z mikam plačila oslajuje, in napredovanje v učenostih povišuje.

(Konec sledi.)

Vélíki teden v Santiagu na Kilenskim.

V zahodni strani južno Amerike, kjer imajo naši pozimski mesci poletni, in naši poletni mesci zimski čas, med visokimi Andeskimi gorami in med velikim morjem leži lepa, pa od potresov velikokrat obiskovana dežela Kili (Chili). V l. 1541 so jo bili Španjolci posedli in mesto San Jago (Sveti Jakob) v nji zidali, ktero je še današnji dan poglavitno mesto dezele, in ima do 60000 ljudi. Od l. 1810 — 1818 so se Kiljanci zoper Španjolece upirali; v bitvi per Majpuju (5. maj. trav. 1818) je bila oblast Španjolec v popolnoma zaterta. — Per vsim tim je na Kilenskim sv. katoliška vera še zmiram v lepim cvetju kakor ob nekdanjim času španske vlade. Pomljuje so svete opravila velikiga tedna v Santjagu, ktere Poljak, ki tam živi, tako popisuje:

Berž ko se veliki četertek zvonovi k petju Glorije oglasé, v kilenskim velikim mestu San Jago vse vtihne. Nikomur ni odslej perpušeno se na konju ali vozu perkazati. Per mestnih vratih morajo ostati vsi vozovi, ki so s kupčijskim blagam (Fuhrwerk) v mesto namerjeni bili. Viditi je, kakor da bi s spomnam na Jezusovo smert tudi vse življenje iz mesta in njegovih prebivavev zginilo; — iz mesta, kteriga ulice in tergi so sicer polni ljudi, vozov in tovorov. Ta smertna tihota terpi do mraka zvečer. Zdaj gre vsa množica prebivavev do 60000 iz hiš, kakor je drugot po katoliških deželah navada, božjih grobov okiskat. In per tej ceremonii se prav vidi starošpanska resnoba in pobožnost. Gospé so ogernjene po verhu druge obleke s črnim baskinam, t. j. z veliko ruto, ktera je per bogatih iz atlasa, per ubožnih iz platna. Moške so oblečeni vsi v črni obleki kakor per nar. veči slovesnosti, in ljudstvo ima svojo ponko — plajš, ki jim čez pleča visi. — V tropah se premikajo vsi naprej, delajo kakor vojaki enomerne stopinje in molijo glasno roženkranc. Ljudje gredo eden memo družiga; ali nobeden se ne ozre na družiga, ne nagovori in ne pozdravi nikogar. Resnoba, zamišljenost se jim bere na obrazih, in njih sicer tako žive oči so v tla obrnjene. Moški so odkriti; gospé, in še majhne deklice, ki še komaj hodijo, imajo obraze s pajcolanam (šlajerjem) zagernjene. Sem ter tje se vidijo družbe starčikov in ženic, ktere njih vnuki peljejo, in z derhtijočim, pa še kerpkim glasam svoj roženkranc molijo.

V velikim številu pobožnih potovavev, katerih glasne molitve ulice s puhlim, neprenehanim šumam napolnujejo, se vidi kuprenofarbni obraz Indijana, kodrasta glava Zamorca, redkobradni Mestic (mlajši evropski-ga očeta in indjanske matere), in še mnogih drugih rodov ljudje. — Privzemimo še sneznike Andeskíh gorá, ki za mestam do oblakov segajo, svetlobo polne lune, ktere podoba v potoku Majboko in v vodotoču odséva, tavžent tavžent lučic, ki na altarji migljajo, in svojo svetlobo po ravnih ulicah razširjajo, — in pihljanje vetra po palmah, ki v vertih kloštrov rastejo; kdo bi se pri tem in takim globoko v se ne zamislil? — Pijaniga človeka tukaj ni najti; viditi pa je bilo ta dan trumo

spokornikov, kateri so se počasu in vsi v drugi svet zamišljeni naprej premikali.

Veliki petik se tako obhaja, kakor na Poljskim; pesmi, molitve, černozagernjeni altarji. latinski jezik vse me opomni na domovino; zdi se mi kakor da bi bil v cerkvi v Čenstohavi.

V San-Jagu je bratovšina svetiga Groba, njeni udje so veči del učenci in mojstri mnogih rokodelstev. Vpeljala je bila to bratovšina, Valdivia žena perviga španskiga oblastnika (konkvistadora) v Kiliu. Na večer velkiga petka obhaja ta bratovšina že od starih časov sem procesjo, ktere vdeležiti se je za mestno gosposko, klostre i. t. d. dolžnost. Zavoljo vojske je bil ta obhod opuščen, in dnarji bratovšine zapravljeni; vlani (1850), torej po preteklih 20 letih, se je skupej zbralo več prvih mestnjanov, in so sklenili opuščeno ceremonio spet oživiti in jo tako obhajati, kakor se je to nekdanj godilo. — Na velikim tergu pred cerkvijo franciskanarjev so napravili 60 čevljev visok hribec iz pomalaniga lesa, in na verh njega postavili 3 križe. Na srednjim križi se vidi umirajoči Zveličar, per njegovih nogah presveta Maria Divica, Maria Magdalena in sv. Janez; na križih na obeh straneh visita razbojnika. Na tleh zraven hriba je postavljena prižnica pod prostim nebam, in okoli nje brezštevilna množica ljudi. Kadar se je začela noč delati, je peršel minih reda sv. Trojice (trinitarier) močne postave in terdniga glasu. — in je pridigval dobro uro. De njegove besede niso bile zapstonj, se je vidilo na poslušaveih, bili so kakor okamneli. Bilo je pa tudi kaj posebniga, to pridigo v španskim jeziku poslušati; svitile zvezde, ki so se v tim na jasnim nebu perkazale, so pobožnost se povikšale. Vse je bilo tiho po velikim tergu, do 30 tavžent ljudi je tam stalo natlačenih, in ni ga bilo slišati nobeniga glasu, tudi ni bilo nikjer viditi ne policaja ne žandarma. —

(Konec sledi.)

Naše nedeljske šole.

(Konec.)

Kar duhovšino zastran nedeljske šole zadene, je gotovo, de lahko veliko in še veliko več kot učitelj storiti zamore. Le tam, kjer učitelj in duhovšina eden drugimu pomagajo in eden drugiga podpirajo, le tam se more reči, de gre vse veselo in odročno naprej. Gorje vsaki šoli, kjer tega ni! — Duhovšina je izgled učitelju in učencam. Ko bi tedaj pri duhovšini malo veselja bilo, kako bi ga potlej še le pri učitelju in učencih kaj bilo? — Vidi se in skušnja uči, kako veselo, kako pridne so tiste šole, kjer sta učitelj in duhovnik oba eden in eden oba. — Duhovšina in učitelji imajo tedaj velike dolžnosti do svoje šolske mladine; veliko dobriga, veliko lepiga zamorejo zasaditi in izrediti. Vendar tudi duhovšini in učiteljem ni vselej mogoče vse le iz lastne moči storiti in izpeljati, velikrat potrebujejo k temu tudi tuje pomoči, to je — varstva od gosposke in vikših. — Vselej je bolje, če se šola mora mirno brez vsiga siljenja in moranja opravljati, tode pri marsikterih sirovih stariših se ne da do konca nikakor z lepim opraviti. Veliko jih je, ki za šolo in take reči skoro nič ne marajo, ako se jim še tako pravi in dokazuje. Ako tukaj svaritev duhovšine in učiteljev nič ne pomaga, je treba, de gosposka svojo postavno pot nastopi. Taki merzli stariši vidijo zdaj, de tudi gosposka s šolo derži, kmalo spoznajo, de to vendar ni prazna reč, se sramujejo pred drugimi, in tako se prvič nekako tlačanško vdajo, potlej pa vendar do praviga pridejo. Prav bi bilo, de bi se nobeden nikjer v službo ne vzel, ako bi šolske spriče zastran nedeljske šole

pokazati ne imel. Še pri odrašenih bi bilo prav, de bi se še možiti in poročiti pred ne smeli, dokler bi take spriče ne imeli. Po tem takim bi bila šola vedno bolj obrajtana in očitno spoštovana. — Prid in dobiček nedeljskih šol bi se kmalo pokazal. — Reče in piše se lahko, bo zdaj marsikteri rekel, ali izpeljati in storiti se ne da koj tako. — Res je taka, tode če se ena reč le dolgo in dolgo popravlja, boljša in širi, je vendar tudi vedno boljši in terdnisi. Vse na enkrat se nikoli ne da in ne more izpeljati, tode počasi se vendar pride deleč! Če ne bomo nikoli sejali in saditi, tudi nikoli želi in uživati ne bomo. „Kdor zgodaj seje, zgodaj zanje!“ —
A. Praprotnik.

Dogodbe katoliške cerkve na Ogerskim.

(Spisal Valentin Sežun.)

(Dalje.)

Odgovor katoliških stanov na pertozbe protestantov.

Le nekoliko krivic in preganjanja, ki ga je naša sv. katoliška vera od protestantov skusila, Njih veličanstvu povemo.

„Pertozbe protestantov se sicer od perviga hude vidijo; ali one n so skorej nič, ako jih permerimo timu, kar je naša sv. vera od njih prestatii mogla. — K rimski katoliški cerkvi so bili Ogri iz malikovanja se spreobrnili, in so tako več sto let srečno v te veri živeli. Ob času Zapolijeve vstaje je bil ta mir v veri od protestantov ne po božjim poklicu, ampak z močnim vpitjem, z mečem in orožjem, ktero se je nekterokrat per sovražniku kersanske vere t. j. per Turkih v najem jemalo, razdjan, cerkve po sili vzete, božja služba, kakor so jo nam predniki izročili, siloma premenjena. Ali torej pravovernim sinovam dežele ni bilo perpuščeno, de so svojo dedino (t. j. cerkve, ki so jih bili vncti katoličani s svojimi dnarmi postavili, protestanti njim jih pa poznej po roparsko vzeli) zopet nazaj vzeli? — V miru, ki je bil 1606 na Dunaji storjen, je bilo obljubljeno, de sme sicer vsak po svoji veri prosto živeti, vendar tako de se katoliški veri ne bo krivica godila, in de se rimsko-katoliška duhovšina in njih cerkve per miru pustijo, kar pa je bilo od tih v vojsknihi prekucijah vzeti, de se nazaj deajo. Ali protestanti jih niso dali. Če jim je torej bilo perpuščeno, toliko cerkva, šol in družiga premoženja, ki so ga bili nam clo s pomočjo nevernih Turkov vzeli, imeti: je tudi nam, ki nismo manj in ne slabši, kakor protestanti, moglo perpuščeno biti, de smo svojo lastino nazaj želeli in jo, kolikor je nar bolj mogoče, po redu, kratko nikar pa ne s turskim orožjem nazaj vzeli. Zdaj tudi sv. Vera z božjo pomočjo lepši cvetē kakor poprej. Znano je, de so mogočne rodovine Turzō, Mēshazi, Perēni, Nādasdi, Szechi, Bāthyányi, Rákotzy, ki so veči del dežele posedle, podložnike svojih posestev persilile katoliško vero popustiti in protestansko vzeti, — in de so ti plemenitniki s cerkvami, ki so bile pod njih oblastjo, delali po svoji volji. Zdaj pa je večina stanov v katoliško cerkev nazaj se vernila, — le malo ljudi je še protestanskih. Kdo bo torej terdil, de bi bil gruntni gospod od cerkve, ki na njegovi zemlji stoji, ločen? — — —

Na pertozbo protestantov, de so bili njih pridgarji pregnani, pravijo katoličani, de se jim je to le zavoljo puntanja in ne zavoljo vere zgodilo. Eden njih je bil sožgan za to, ker je katoličanam pohištva požigal. — Dušo kristjana more groza obiti, kadar sliši, koliko hudiga so protestanti ogerski domovini storili. Zavoljo protestantov stoji polje neobdelano, ljudje so peršli ob

vse premoženje, požgani tergi in vasi se še kadijo, silno veliko duhovskih in neduhovskih oseb kri je prelita, sv. cerkve so ognjušene in katoliška vera na vso le mogočo vižo stiskana. Protestanški pridigarji, ki so ali iz deželi izgnani ali ki so še per nas, so vse počeli, karkoli zamore naši ubogi domovini škodo in nečast pernesti. — Tolikanj je naša katoliška vera zaničevana, de noben katoličan ne v županijah, ne v mestih in vaseh kake vradniške ali druge tudi nar manjši službe poprej ne dobi, dokler svoje katoliške vere zatajil ni. Nar manjši razzaljenje protestanških podžupanov in pridgar-kjev se oestro kaznuje, katoličane pa smejo protestanti brez kazni žaliti. — Superintendenti, ki zunaj avstrianske države prebivajo, so per nas sodbe delali, katoličane, ki so lastne duhovne imeli, silili pastorjem plačo odraj-tovati, sicer so jim že iz njiv perdelke poropali. Ka-toličani niso smeli hiš in posestev kupovati, per poko-povanji svojih merličev ne zvoniti; — grobe katoličanov so protestanti odpirali, od ostankov drage reči poberali, in merliče vun izmetali. Zakone so med osebami, ki so si v rodu in torej v prepovedani stopnji, delali. — Katoliške vradnike so zasramovali, njih strežnike postre-lili, druge pretepli, jih po zimi na pol nago več milj de-leč vlekli, jih h konjem pervezali, — jih s konji po tleh vlačili, jim ude sekali, jim na čelu v zasramvanje ka-toliške vere križe vržovali in jih potlej psam in div-jim zverinam v jed prepustili.

(Dalje sledi.)

Bogoljubni mladenček Gotfrid.

Malim v zgled in posnemanje.

(Dalje in konec.)

Gotfrid, deset let star, je bil nekadaj pri očitni šolski poskušnji pohvaljen, in se je začel jokati. Vse se je nanj ozerlo in mislili so, de se od veselja joka. Šol-ski vodja ga vpraša: „Kaj se jokaš, moj ljubček? Ha-tel si ti le veselje storiti, ne de bi solze prelival.“ Gotfrid je ves v solzah komaj odgovoril, de mu je težko pri sercu, ker tudi drugi učenci niso pohvaljeni, kateri so bili vender močno pridni in do-bri, kakor se njemu zdi. Te lepe besede so vse pričuj-joče globoko v serce ginile, gospoda vodja in veliko družih so solze poile.

Enajst let star se je Gotfrid začel k prvemu sv. Obha-ilu perpravljati. Prosil je svoje starše, de so mu dovolili, ves tisti štirdesetdanski post zvečer le samo eno jed jesti; ni si upal tako velike dobrote božje, sv. Obhajila deležin biti, ako ki popred Bogu maliga darú zatajevanja ne pernesel, je sam djal. Dvakrat popred je bil ze pri spovedi in zdaj v postu je želel vsacih štirnajst dni zakrament sv. pokore prejeti, kar so mu tudi dovolili. Svoje le majhne pregreške je tako obja-koval, kakor bi bil nar veči zmed vsih grešnikov. Še posebno skešan je bil pa pri spovedi v dan pred svojim prvim obhajilam. Zjutraj v dan svetiga obhajila je na vse zgodaj vstal, in pokleknil pred britkomartro, ki jo je imel v svoji stanici. Še enkrat je premislil svoje življenje in se za vse pogreške pokesal, ter Boga pro-sil, naj bi ga vredniga storil visoke dobrote svetiga ob-hajila. V cerkvi pri tem sv. opravilu se je tako bogo-ljubno obnačal in tolik božji strah razodeval, de so bili vsi k dobriemu spodbujeni, ki so ga vidili. Pred zavžitjem Narsvetejšiga je bil zatopljen v ponižnost in kesanje; po zavžitji Jezusa Kristu-a pa kakor presvit-ljen nebešk angeleik. Nebeška ljubeznjivost mu je si-jala z nedolžniga obličja.

Poznejši leta je bil Gotfrid dan k nekimu zlatorju v nauk, in so je zlo hitro učil in modro obnašal. Vsaki dan zvečer mu je bil čas dan, pol ure, ob nedeljah in praznikih pa, razun božje službe, dve uri dobro bukve brati. Vsaki mesec je hodil k spovedi in k sv. obha-jilu, tako tudi njegov mojster in njegova gospodinja, in Gotfrid se je ohranil prav dobriga kristjana. S po-slušanjem pridig in kersanskih naukov in z branjem do-brih vernih spisov se je popolnoma dobro uterdil v naukih in šegah naše svete katoliške vere. Bil je scasa-ma imeniten mojster in je slövel na dolgo in široko ko velik umetnik.

(Leben h. Kinder; M. Heuser 1850.)

J.

Razgled po kersanskim svetu.

Luksemburg. To mesto šteje do 13000 kato-liških prebivavcov in je poglavitno mesto nizkozemeljske dežele tiga imena, kjer 190.000 katoličanov živi. Čez te je postavljen za poglavarja od nizkozemeljskiga kralja kraljevič Henrik kalvinske vere, kterimu se na leto od dežele 23000 gold. plačuje. Kako malo pa on in nje-govi ljudje katoliško vero spoštujejo, pokažejo naslednji zgledi. Ne dolgo od tiga je bila v Luksemburgu procesja, ki je šla memo kraja, kjer so strelci svoje strel-ske vaje imeli. Še ko so s sv. rešnjim Telesam memo šli, pokanje ni jenjalo; strelci (veči del v frajmaurer-sko družbo vpisani fantje) so s pokritimi glavami na pragu verta zijali, in kraljevič Henrik je bil med njimi. To se je godilo v nedeljo. Drugo nedeljo spet so strel-ci pokali celi dan tudi med poglavitno božjo službo, in pri-ne Henrik je tudi vpricin bil!

Rim. 12. listopada so sveti Oče v prestari cerk-vi ss. Kozma in Damiana maševali, in veliko množico ljudi obhajali. Sv. Oče so bili nekadaj imenitim pridigar in se še zmiraj po kterikrat z léce oglašé. Njih pri-dige so imenitne za celi svet, ker so papež glava vsih vernih. Ljudi je bilo silno število. Govorili so sv. Oče od zveličavnih djanj svetnika Leonarda de Porto Mav-ricio, čigar spominu je bilo to sveto opravilo posveče-no, in so oestro tožili čez nejevero sedanjiga časa. Go-vorili so goreče in bili so vidno ginjeni. Globoko v serce so poslušavcam iskrene besede narvikšiga pastir-ja segale in slišal se je glasiv jok med njimi.

Kranjsko. „Zgodnja Danica“ je vlani v listu 48. str. 202 opomnila katoliške bravec zapeljivih in lažnjivih bukvic pod naslovom: „Bramba evangeljske vere,“ natisnjene na Dunaji 1850, ki so jih na kranj-skim vseljeni protestanti sem in tje raztrosevali. — V pogovorih „Vernika in dušniga Pastirja“ so bile po-mote in laži, s kterimi protestanti katoličane obrekuje-jo, dovelj skazane in zavernjene. Tudi ni bilo do zdaj slišati, de bi bile te bukvice kje kako škodo na-redile. Slovenci so še vsi katoličani, le eden iz kranj-skih prebivavcov se je to leto za odpad h protestantom oglašil, in ta je Nemet iz Avstrije. — Ali duh nasprot-ovanja in gerdiga sramotenja še ne počiva. Ta bramba, v kateri je marsikaj drugač, kakor sta Luter in Kalvin učila, in je zlo podobna naukam, ki jih sedanji ronge-anci in prostocerkvači (Freikirchler) po Nemcih sejejo, ker ni v njej nič od sv. Trojice, nič od pričujočnosti Je-zusa Kristusa v zakramentu Go-podove večerje pove-daniga, — je zdaj tudi v Nemškim jeziku na svitlo peršla. Natisnjena je v Ljubljani v tiskarnici Kleinmaier-Bambergovi pod naslovom: Vertheidigung der evangelischen (? bolj bi se reklo rationalisti-schen) Grundsätze gegen die Vorurtheile (?) der An-dersglaubenden (t. j. katoličanov).